13/12/2020

Νέο βιβλίο του Μητρ. Μεσσηνίας: «Η Ορθόδοξη Εκκλησία και η πανδημία του Covid-19»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μεσσηνίας

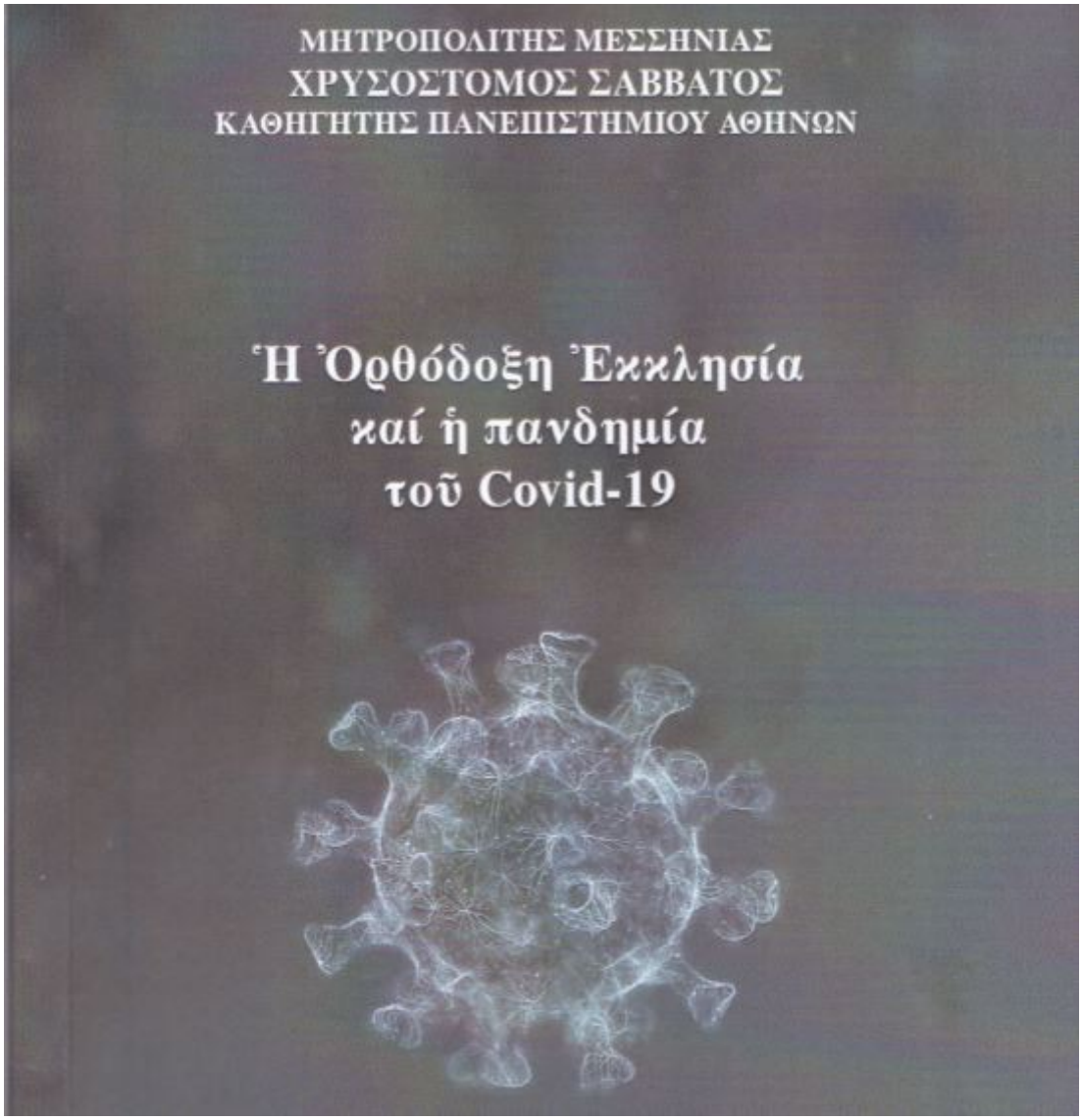

Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Μητροπολίτη Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου με τίτλο: «**Η Ορθόδοξη Εκκλησία και η πανδημία του Covid-19**», Καλαμάτα 2020, έκδοση της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

- Του Ιωάννου Μπουγά, Θεολόγου

Στο νέο του αυτό πόνημα, ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας και Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών παρ[illegible]ρά [illegible]α. [illegible]ης [illegible]

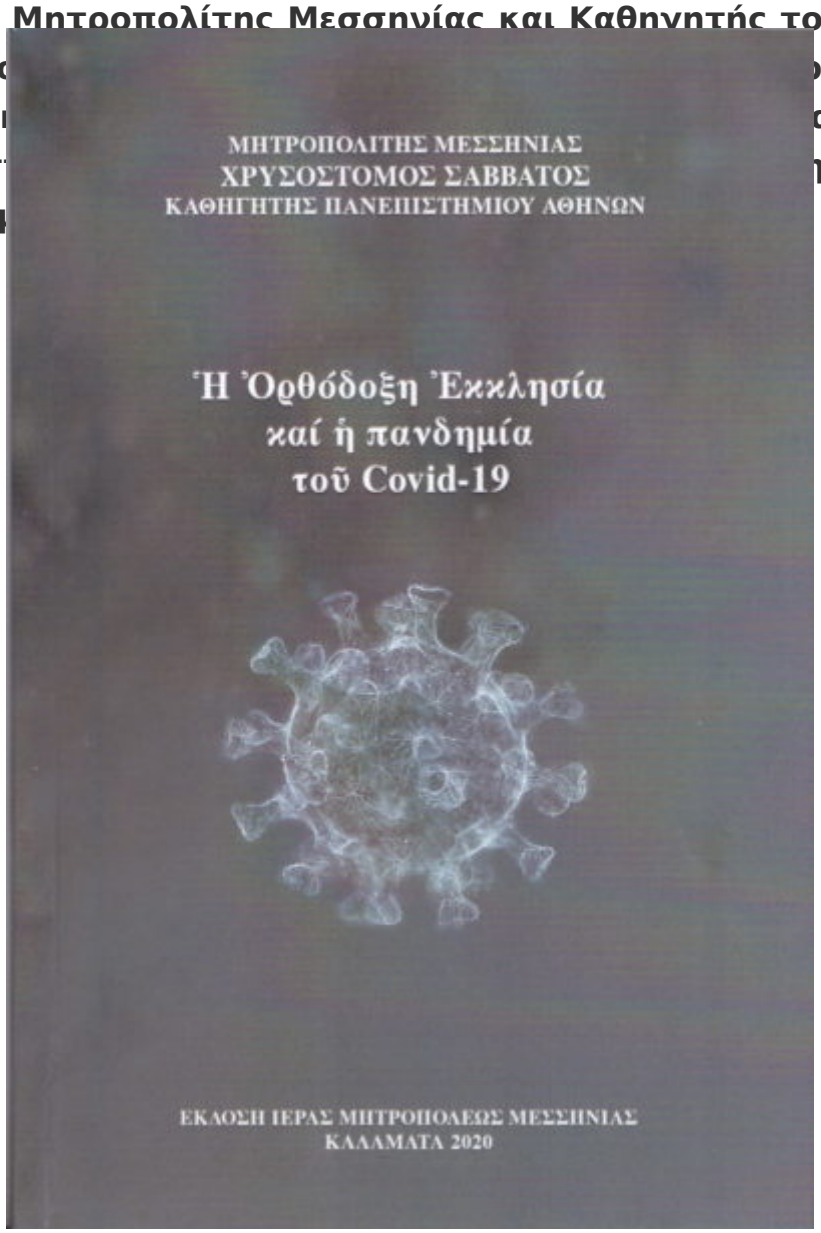

Στο βιβλίο αυτό περιλαμβάνονται, επίσης, κείμενα του σχετικά με τις επιθέσεις που δέχεται η Εκκλησία για ιδεοληπτικούς λόγους και μικροκομματικά συμφέροντα, καθώς και κείμενο, το οποίο απαντά σε όσους «εργαλειοποιούν» το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, έχοντας ιδιοτελή κίνητρα και σκοπό την περιθωριοποίηση της Εκκλησίας στην σημερινή ελληνική κοινωνία.

Αρχικά, ο συγγραφέας πραγματοποιεί μια αναδρομή στο πρόσφατο παρελθόν τής

πρώτης φάσεως τής πανδημίας την Άνοιξη του 2020, αναδεικνύει τα κριτήρια και αποδεικνύει με στοιχεία την ορθή στάση της Εκκλησίας της Ελλάδος στην αντιμετώπιση της πανδημίας, η οποία στάση υπήρξε υπεύθυνη και βασισμένη στην διδασκαλία της και στην εμπειρία αιώνων, η οποία διδάσκει ότι οφείλει ο χριστιανός να μην αναζητά εγωιστικά το δικό του συμφέρον, αλλά να διακονεί τον συνάνθρωπο προσέχοντας την δική του υγεία και πρωτίστως των άλλων. Στάση, στηριγμένη στην ορθόδοξη θεολογία, η οποία βεβαίως δεν απεμπολεί το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας ακόμη και αν οι ναοί τα υλικά κατασκευάσματα, παραμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα κλειστοί.

Για μιαν ακόμη φορά ο Σεβασμιώτατος αντιμετωπίζει το πανανθρώπινο σύγχρονο αυτό πρόβλημα με κριτήρια εκκλησιαστικότητας και όχι με κριτήρια αυτονομημένης θρησκευτικής προτεσταντικής εκκοσμίκευσης.

Τονίζει ότι οι αποφάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της περιόδου 2019-2020, κατά την πρώτη φάση της πανδημίας ελήφθησαν με βάση: «την ιστορία, την πατερική παράδοση και την ποιμαντική ευαισθησία, ώστε να αποτελέσουν και παρακαταθήκη για την αντιμετώπιση παρόμοιων κρίσεων στο μέλλον, οι οποίες αναμφίβολα θα γεννώνται στην μετανεωτερική κοινωνία της παγκοσμιοποίησης στην οποία ζούμε». Η ΔΙΣ «με αφορμή την πανδημία του κορωνοϊού, εξέδωσε 24 Εγκύκλια Σημειώματα, 6 Συνοδικές Εγκυκλίους, Δελτία Τύπου, απηύθυνε απαντητικές επιστολές σε Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες για συναφή ερωτήματα, σε διάφορους Υπουργούς, κυβερνητικά στελέχη και υπηρεσιακούς παράγοντες» και οι αποφάσεις αυτές ελήφθησαν σε συνεργασία με την Πολιτεία και τους ειδικούς επιστήμονες.

Για την Εκκλησία, σύμφωνα με το βιβλίο του Μητροπολίτου Μεσσηνίας, προέχει η διατήρηση της ενότητας του εκκλησιαστικού σώματος σε κάθε Μητρόπολη, κυρίως δε μεταξύ ποιμένων και ποιμνίου, και παρά τις όποιες αρνητικές κριτικές, τις οποίες υπέστη για αδιαφορία, ατολμία και κοινωνική αναλγησία.

Η ενότητα στην Ελλάδα σήμερα, στον καιρό της πανδημίας, φαίνεται ότι είναι το ζητούμενο, όπως φάνηκε και από τις αποφάσεις του κρατικού μηχανισμού, ο οποίος εισήλθε στα εσωτερικά του εκκλησιαστικού σώματος, γι’ αυτό και επισημαίνει ο Σεβασμιώτατος, «ότι η ανάμιξη τής εκάστοτε Πολιτείας στα sacra interna corporis της Εκκλησίας, και εν προκειμένω η νομοθετική απαγόρευση πραγματοποίησης των λιτανειών, ως λατρευτική έκφραση του θρησκεύεσθαι και στοιχείο του πυρήνα του δικαιώματος αυτού, θα πρέπει να μας προβληματίσει σοβαρά, κυρίως ως προς το ερώτημα το οποίο τίθεται σχετικά με τα όρια του πολιτειακού νομοθέτη να νομοθετεί για ζητήματα θείας λατρείας, τα οποία βρίσκονται εκτός των νομοθετικών αρμοδιοτήτων και εξουσιοδοτήσεών του. Η

παρούσα απαγόρευση των λιτανειών δεν είναι δυνατόν βεβαίως να συσχετισθεί προς το κλείσιμο όλων των θρησκευτικών χώρων λατρείας, στο πλαίσιο της γενικότερης απαγόρευσης κυκλοφορίας και του πλήρους αποκλεισμού (lockdown), γιατί το γεγονός του lockdown δικαιολογεί, έστω και προσωρινά, την νομική άρση της παράβασης του πυρήνα του δικαιώματος. Στη παρούσα χρονική στιγμή ούτε καθολική απαγόρευση της κυκλοφορίας υφίστατο ούτε πλήρης αποκλεισμός (lockdown)».

Στο βιβλίο αναφέρεται επίσης ότι τα κριτήρια λήψεως των αποφάσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, για την αντιμετώπιση της πανδημίας κινήθηκαν στο πλαίσιο τής «εκκλησιαστικής οικονομίας» χωρίς όμως «η εφαρμογή τής «εκκλησιαστικής οικονομίας» να συνεπάγεται και κατάργηση τής κανονικότητας». Για το μυστήριο τής Θειας Ευχαριστίας και του τρόπου αλλαγής μετάδοσεώς της ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος στο νέο του βιβλίο τονίζει ότι: « **το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας είναι αδιαπραγμάτευτο, ως στοιχείο της ίδιας της ταυτότητας της Εκκλησίας**. **Επίσης, για την ΔΙΣ ουδεμία δυνατότητα συζήτησης περί αλλαγής του τρόπου μετάδοσης του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας υφίστατο, όχι βεβαίως από άποψη δογματική αλλά ποιμαντική, επειδή γνώριζε ότι μία παρερμηνεία και αυτής της «ποιμαντικής εκχωρήσεως», θα είχε ως αρνητικό αποτέλεσμα και πάλι την διατάραξη της αναγκαίας για τέτοιες δύσκολες στιγμές ενότητας της Εκκλησίας, και τέλος, ουδέποτε απεδέχθη την υποδειχθείσα από ορισμένους πολιτειακούς παράγοντες ποινικοποίηση του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας**».

Ο συγγραφέας απαντά σε όσους παρερμηνεύοντας την διδασκαλία της Εκκλησίας κηρύττουν ότι στον ιερό ναό δεν πρέπει να τηρούνται τα μέτρα προστασίας από την πανδημία, λέγοντας: «Με βάση το βιβλικό κείμενο «ουχ ο άνθρωπος δια το Σάββατον αλλά το Σάββατον δια τον άνθρωπον» (Μαρκ. 2, 27) ο κανονικός νομοθέτης (ενν. Καν. 88 της Πενθέκτης) προτάσσει την αξία της ανθρώπινης ζωής και υγείας έναντι ακόμη και της ιερότητας του χώρου του ιερού ναού». Και συνεχίζει: δεν μπορούμε να συμπεριφερόμαστε ανεύθυνα και επιπόλαια με κίνδυνο να γίνουμε υπαίτιοι διασποράς του ιού, θέτοντας με τον τρόπο αυτό σε κατάσταση επικινδυνότητας και τους εαυτούς μας και τους συνανθρώπους μας».

Σημαντική είναι η παρακάτω τοποθέτησή του και αυτή στηριγμένη στην λειτουργική εμπειρία της Εκκλησίας: «Η θεία Λειτουργία δεν είναι όμως θέαμα. Είναι κατεξοχήν λειτουργική σύναξη και κοινωνία «εν Χριστώ και εν Πνεύματι αγίω», γι’ αυτό και απαιτεί φυσική παρουσία και μετοχή. Η «εξ αποστάσεως»

συμμετοχή δεν υφίσταται. Αποτελεί ανεπίτρεπτη εκκοσμίκευση, η οποία αλλοιώνει τον μυστηριακό χαρακτήρα της θείας Λειτουργίας. Οι θεσμοί στην Ορθόδοξη Εκκλησία, όπως η θεία Λειτουργία και η μοναχική ζωή, πρέπει να μείνουν μακράν και αναλλοίωτοι από μία τέτοιου είδους εκκοσμίκευση άλλως κινδυνεύει η ταυτότητα της ίδιας της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η «κατ' οικονομίαν» λοιπόν εφαρμογή των τηλεοπτικών αναμεταδόσεων κατά τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή και τη Μεγάλη Εβδομάδα δεν συνεπάγεται και την υιοθέτησή τους ούτε και την παγίωσή τους. Η θέση αυτή του Μητροπολίτου Μεσσηνίας για την εξ αποστάσεως, με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα, μετάδοση της Θείας Λειτουργίας και εν γένει των λατρευτικών πράξεων της Εκκλησίας είναι ξεκάθαρη. Αποτελεί φαινόμενο εκκοσμίκευσης η με οποιονδήποτε τρόπο διαδικτυακή μετάδοση των λειτουργικών πράξεων της εκκλησιαστικής συνάξεως και δεν πρέπει να συνεχιστεί ή να παγιωθεί.

Τέλος ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος προτείνει απαντήσεις στο ερώτημα ποιος θα είναι: «Ο ρόλος της Ορθόδοξης Ἐκκλησίας μετά την πανδημία του Covid-19»;
Η Ορθόδοξη Εκκλησία μετά την πανδημία καλείται «να επιβεβαιώσει έμπρακτα τι σημαίνει ότι αποτελεί «κιβωτό σωτηρίας» για τον άνθρωπο και τον κόσμο, διαφοροποιούμενη μέσα από τον λόγο Της και τα έργα Της από κάθε εκκοσμικευμένη αντίληψη η υιοθέτηση αλλοτριωμένων κοσμικών δράσεων και προτύπων». Καλείται να κάνει πραγματικότητα την «ενότητα των ανθρώπων, νοηματοδοτώντας κυρίως τις διαπροσωπικές σχέσεις όχι σε ένα επίπεδο χρησιμοθηρικό η χρηστικό αλλά όπως αυτές εκφαίνονται ως στάση ζωής μέσα από τη λατρεία Της, τον κατεξοχήν δηλαδή τρόπο βίωσης της εμπειρία της Αλήθειας του Ευαγγελίου και νοηματοδότησης των ανθρωπίνων σχέσεων.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία για μιαν ακόμη φορά θα κηρύξει στην ανθρωπότητα την θυσιαστική προσφορά προς τον συνάνθρωπο, γιατί η Εκκλησία: «δεν ζη για τον εαυτό της αλλά προσφέρεται ευχαριστιακά για την σωτηρία του όλου ανθρώπου, «ψυχή τε και σώματι». Όλα αυτά η Ορθόδοξη Εκκλησία μπορεί να τα αντλήσει από τον Ελληνοχριστιανικό πολιτισμό των Πατέρων και την λειτουργικο-κανονική παράδοσή της.